

Henstilling om risikomærkning af markedsrenteprodukter

28.11.2018

Resume

Hermed fremsendes henstilling om risikomærkning af markedsrenteprodukter. Henstillingen skal efterleves fra 1. januar 2019. Dog skal pkt. 4 om risikomærkning af den enkelte kundes udbetalingsrisiko først efterleves fra 1. januar 2020. De nærmere krav til risikomærkning af den kundespecifikke udbetalingsrisiko er endnu ikke fastsat.

Forsikring & Pension
Philip Heymans Allé 1
2900 Hellerup
Tlf.: 41 91 91 91
Fax: 41 91 91 92
fp@forsikringogpension.dk
www.forsikringogpension.dk

Kasper Andersen
Chefkonsulent
Dir. 41 91 91 46
kan@forsikringogpension.dk

Sagsnr. GES-2017-00173
DokID 372413

1. Formål

Formålet med henstillingen er at sikre, at kunder og andre interessenter har informationer om risikoen i markedsrenteprodukterne, og at informationerne er sammenlignelige på tværs af selskaber og produkter.

For det første skal den enkelte kunde have oplyst en ensartet risikomærkning af udbetalingsrisikoen på kundens markedsrentepensionsordning. Nøgletallet beregnes på baggrund af forholdet mellem hhv. det høje og det lave udbetalingsscenario samt det forventede udbetalingsscenario, som kunden skal have oplyst i sin pensionsprognose, jf. F&P's medlemshenstilling om pensionsprognoser.

For det andet skal selskaberne offentliggøre en ensartet risikomærkning af den kortsigtede investeringsrisiko i markedsrenteprodukterne.

For det tredje fastsætter henstillingen krav til, hvor meget kortsigtet investeringsrisiko der må være i markedsrenteprodukter/risikoprofiler, som benævnes eller på anden vis kommunikeres som "lav risiko", "mellem risiko", "middel risiko", "høj risiko" eller lignende. Endvidere er der krav til risikoindholdet i produkter/profiler med andre benævnelser, hvis disse produkter indgår i afkast- og risikosammenligninger med andre selskabers produkter/profiler.

2. Datoer for efterlevelse af henstillingen

Selskaberne skal efterleve henstillingen fra 1. januar 2019. Pkt. 4 om risikomærkning af den enkelte kundes udbetalingsrisiko skal først efterleves fra 1. januar 2020.

Brancheorganisation
for forsikringsselskaber
og pensionskasser

3. Omfattede produkter

Henstillingen gælder for markedsrenteprodukter, hvor selskabet sammensætter aktivfordelingen på vegne af kunden.

Markedsrenteprodukter med garanti er dog kun omfattet af kravene til risikomærkning af den enkelte kundes udbetalingsrisiko (pkt. 4). Dvs. kravene til risikomærkning af kortsigtet investeringsrisiko (pkt. 5) og kravene til risikoindhold (pkt. 7) gælder ikke for produkter med garanti.

Rene unitlink-produkter er ikke omfattet af henstillingen.

4. Risikomærkning af den enkelte kundes udbetalingsrisiko

Den enkelte kunde skal have oplyst en risikomærkning af den kundespecifikke udbetalingsrisiko.

De nærmere krav for risikomærkning af kundespecifik ydelsesrisiko fastsættes i løbet af 2019.

Form og præsentation

Risikomærkning af udbetalingsrisikoen skal vises i kundens pensionsprognose.

De nærmere krav fastsættes i løbet af 2019.

Opgørelsesmetode

Den kundespecifikke udbetalingsrisiko opgøres ud fra udbetalingsrisikoen i prognosen for den pågældende kunde, jf. beregningsmetoden for pensionsprognoser i F&P's medlemshenstilling om pensionsprognoser:

$$Udbetalingsrisiko = \frac{(Udb. ved højt inv. afkast) - (Udv. ved lavt inv. afkast)}{(Udbetaling ved forventet investeringsafkast)}$$

Hvis der er tale om en pension med løbende ydelser, baseres beregningen af udbetalingsrisiko på 1. års ydelsen.

Hvis en kunde, som har flere pensionsordninger (fx kapitalpension, alderspension, ratepension og livrente), får én samlet prognose for alle ordninger (fordi ordningerne har samme aktivsammensætning), skal kunden også kun have én risikomærkning.

De nærmere krav fastsættes i løbet af 2019.

5. Risikomærkning af produktets kortsigtede investeringsrisiko

Forsikring & Pension

Selskaberne skal opgøre og vise risikomærkning af den 1-årige investeringsrisiko i produktet.

Sagsnr. GES-2017-00173
DokID 372413

Risikomærkningen udgøres af et tal med én decimal mellem 1,0 og 5,9 (risikotal).

Risikomærkningen skal vises på selskabets hjemmeside (den åbne del).

Derudover skal risikomærkningen vises i de pensionsprognoser, som selskabet giver til sine kunder. Selskabet kan alternativt vælge i prognosen at indsætte en tydelig henvisning (link) til risikomærkningen på selskabets hjemmeside.

Risikoprofilprodukter

For produkter, hvor kunden kan vælge mellem forskellige risikoprofiler, skal der vises risikomærkning for hver profil.

Livscyklusprodukter

For livscyklusprodukter vises risikomærkning (risikotal) for alle år før og efter pensionering.

Der skal benyttes den basis, som selskabet faktisk benytter ved fastlæggelse af risikonedtrapningen i livscyklusproduktet. Hvis selskabet benytter folkepensionsalderen (den gældende eller forventede folkepensionsalder for forskellige år-gange) som basis, skal denne også benyttes som basis for risikomærkningen. Hvis selskabet benytter fx den aftalte pensionsalder eller kundens alder ved tilrettelæggelse af risikonedtrapningen, skal denne benyttes som basis for risikomærkningen.

Form og præsentation

Visning af risikomærkning på hjemmeside

Minimumskravene til teknisk løsning er, at brugere skal kunne vælge, hvilket produkt, vedkommende ønsker at få vist risikomærkning for. Endvidere skal brugere kunne vælge at få vist risikomærkning for risikoprofil (hvis der er tale om et produkt med flere risikoprofiler) og antal år før/efter pensionering (hvis der er tale om et livscyklusprodukt).

Informationerne kan vises på hjemmesiden som pdf, i en interaktiv applikation eller på anden vis.

På hjemmesiden skal vises en tekst, som forklarer risikomærkningen. *Appendix 1* indeholder en tekst, som selskaberne skal benytte. Selskabet har valgfrihed med hensyn til enkelte ord i teksten samt til formuleringen af ét af afsnittene. Valgfriheden er beskrevet i *Appendix 1*.

Teksten skal placeres i tæt tilknytning til risikomærkningen på hjemmesiden.

Teksten indeholder et link til Forsikring & Pensions hjemmeside, hvor man kan se – for hvert risikotal (1,0-5,9) – hvor meget opsparingen kan stige eller falde på et år. Selskabet kan vælge i stedet for at linke til Forsikring & Pensions hjemmeside at vise informationen (fra F&P's hjemmeside) på sin egen hjemmeside.

Visning af risikomærkning i prognoser

Hvis risikomærkningen vises i den enkelte kundes prognose (i stedet for at prognosen indeholder et link til hjemmesiden, jf. ovenfor), skal teksten i Appendix 1 vises i prognosen. Alternativt kan der i tæt tilknytning til risikomærkningen i prognosen indsættes et tydeligt link/henvisning til teksten (Appendix 1) på hjemmesiden.

Forsikring & Pension

Sagsnr. GES-2017-00173

DokID 372413

Opgørelsesmetode

Selskabet skal beregne den 1-årige standardafvigelse i produktet (profilen og evt. antal år før/efter pensionering, jf. ovenfor) på basis af standardafvigelser og korrelationer for aktivklasser, som fremgår af de fælles forudsætninger om afkast mv. (samfundsforudsætninger), som benyttes til udarbejdelse af pensionsprognoser. Der skal i beregningen af den 1-årige standardafvigelse benyttes aktivklasser og tilhørende standardafvigelser/korrelationer for det korte sigt (år 1-10) i samfundsforudsætningerne.

Aktiverne skal indplaceres i samfundsforudsætningernes kortsigtede aktivklasser ud fra de samme principper, som gælder ved udarbejdelse af pensionsprognoser, jf. medlemshenstilling om pensionsprognoser

Opgørelsen baseres på de af bestyrelsen vedtagne strategiske investeringsfordelinger.

Den 1-årige standardafvigelse, σ_p , i produktet (profilen og evt. antal år før/efter pensionering) beregnes ved hjælp af følgende formel:

$$\sigma_p = \sqrt{\sum_i w_i^2 \sigma_i^2 + \sum_i \sum_{j \neq i} w_i w_j \sigma_i \sigma_j \rho_{ij}}$$

hvor i og j er de 10 kortsigtede aktivklasser i samfundsforudsætningerne, w_i og w_j er aktivklassernes vægte i produktet (profilen og evt. i det pågældende år før/efter pensionering), σ_i og σ_j er standardafvigelserne for aktivklasserne ifølge samfundsforudsætningerne, og ρ_{ij} er korrelationen mellem aktivklasserne ifølge samfundsforudsætningerne.

Når standardafvigelsen er beregnet, findes risikotallet ud fra en tabel, som udsendes årligt af Forsikring & Pension, samtidig med at de fælles forudsætninger for afkast mv. (samfundsforudsætningerne) udsendes. Tabellen indeholder standardafvigelsesintervaller for de enkelte risikotal, dvs. 1,0, 1,1, 1,2.... 5,8, 5,9.

Eksempel

Lad os forsimplet antage, at en "mellem risiko"-profil består af kun to aktivtyper, *Stats- og realkreditobligationer* og *globale aktier*, og at der 20 år før pensionering er allokeret 50 pct. i hver af de to aktivtyper. Det antages endvidere, at ifølge samfundsforudsætningerne er standardafvigelsen (σ) 2,9% på *stats- og realkreditobligationer* og 10,1% på *globale aktier*. Korrelationen mellem de to aktivtyper er -0,2.

Standardafvigelsen i profilen (σ_p) 20 år før pensionering beregnes på følgende måde:

$$\sigma_p = \sqrt{(0,5^2 \times 0,029^2 + 0,5^2 \times 0,101^2 + 0,5 \times 0,5 \times 0,029 \times 0,101 \times (-0,2))} = 5,11\%$$

Man kan nu slå op i den tabel, som Forsikring & Pension udsender, og se, hvilket risikotal en standardafvigelse på 5,11% svarer til. Det kan for eksempel være risikotallet 2,0.

Særlige bonushensættelser

Hvis selskabet indregner udbetaling af særlige bonushensættelser i de pensionsprognoser, som gives til kunderne, skal særlige bonushensættelser indgå i risikomærkningen. Det samme gælder, hvis pensionskasser indregner udbetaling af egenkapital i prognoserne. De særlige bonushensættelser/egenkapitalen skal i givet fald indplaceres i de aktivklasser, som afspejler risikoen bedst muligt.

Dokumentation af investeringsfordelinger

Selskabet skal én gang årligt sende de investeringsfordelinger, som er anvendt til opgørelsen af risikomærkningen, til Forsikring & Pension. Forsikring & Pension sender indkaldelse af fordeling, inkl. nærmere krav hertil, til selskaberne.

Opdatering og opgørelsesfrekvens

Risikomærkningen skal opdateres årligt den 1. januar baseret på den af bestyrelsen vedtagne strategiske investeringsfordeling for produktet/profilen.

6. Metodebeskrivelser mv.

Når der vises risikomærkning på hjemmeside (pkt. 5) eller direkte til den enkelte kunde (pkt. 4 og 5), skal der altid, i nær tilknytning til risikomærkningen, vises et link/en henvisning til en metodebeskrivelse for opgørelse af risikomærkningen. Metodebeskrivelsen udarbejdes af Forsikring & Pension og er tilgængelig på Forsikring & Pensions hjemmeside. Selskabet kan vælge, om det vil linke til egen hjemmeside eller til Forsikring & Pensions hjemmeside.

Når der vises risikomærkning på hjemmeside (pkt. 4 og 5), skal der endvidere vises en tabel, som "oversætter" risikotallet/-ne for kortsigtet investeringsrisiko til et absolut mål for, hvor meget kundens opsparing kan stige eller falde i værdi med en given sandsynlighed. Tabellen udarbejdes af Forsikring & Pension og er tilgængelig på Forsikring & Pensions hjemmeside. Selskabet kan vælge, fremfor at vise tabellen på sin egen hjemmeside, at indsætte en tydelig henvisning (link) til tabellen på Forsikring & Pensions hjemmeside.

7. Krav til risikoinholdet i produkterne

Produkter/profiler med navne som "lav", "mellem", "middel", "moderat", "høj" risiko eller lignende skal have en kortsigtet risiko svarende til branchens fælles grænser for høj, mellem og lav risiko

Kravene gælder også for produkter/profiler, som selskabet på anden vis kommunikerer som værende "lav", "mellem"... osv. risiko. Det kan fx være i markedsføringsmateriale, på selskabets hjemmeside, i den direkte kunderådgivning eller andet.

Kravene består af nogle øvre og nedre grænser for, hvor meget kortsigtet risiko (risikotal opgjort efter metoden i pkt. 5) der må/skal være i produktet/profilen. Der fastsættes grænser for alle år før og efter pensionering. Grænserne fremgår af Appendix 2. Der gælder dog ingen krav tidligere end 35 år før pensionering eller senere end 5 år efter pensionering. Antal år før/efter pensionering defineres på samme måde som i pkt. 5.

Hvis et produkt/en profil i et eller flere år før/efter pensionering har et risikotal opgjort efter opgørelsesmetoden i pkt. 5, der afviger fra de angivne grænser, skal selskabet enten ændre navnet på produktet/profilen eller tilpasse investerings-sammensætningen, således at grænserne overholdes.

Det er tilladt at overskride grænserne i Appendix 2 med op til +/- 10% i ét kalenderår ad gangen. Eksempel: En "mellem risiko"-profil må højst have et risikotal på 3,0 syv år før pensionering. Profilen har dermed lov til at overskride grænsen med $10\% \cdot 3,0 = 0,3$, dvs. profilen kan have et risikotal på max. $3,0 + 0,3 = 3,3$ i ét kalenderår uden at skulle skifte navn.

Det første kalenderår (2019) efter henstillingens ikrafttræden, kan grænserne dog overskrides med mere end +/- 10%, uden at produktet/profilen skal skifte navn.

Hvis et produkt/en profil i et kalenderår har overskredet grænserne i Appendix 2 (for ét eller flere år før/efter pensionering), skal produktet/profilen i det følgende kalenderår holde sig inden for grænserne (for alle år før/efter pensionering) eller ændre navn. Dette gælder dog først fra 2021 (dvs. for produkter/profiler, som overskrider grænserne i Appendix 2 i 2020).

Alle overskridelser af grænserne skal oplyses på selskabets hjemmeside og i en samlet oversigt over overskridelser for alle selskaber, som findes på Forsikring & Pensions hjemmeside. Dette skal ske allerede fra 2019.

Produkter med andre navne

Der er ikke krav til risikoinholdet i produkter/ profiler, som har andre betegnelser end og i øvrigt ikke kommunikerer som "høj", "mellem" eller "lav" risiko. Men alle selskaber skal angive det talmæssige risikoniveau (risikoklasse), så fx analytikere, journalister, mæglere mv. kan se, hvilket risikoniveau produkterne svarer til, med henblik på at sammenlignelige produkter sammenlignes.

Forsikring & Pension forpligter sig til at informere de erhvervsjournalister og analytikere, der erfaringsmæssigt laver sådanne sammenligninger af produkters/profilers afkast og risiko, om branchens regler for risikomærkning og navngivning af produkter. Formålet er, at journalisterne og analytikerne kan lave en retvisende

indplacering af de enkelte produkter/profiler - også dem med andre navne end "høj", "mellem" og "lav" risiko og lignende.

Forsikring & Pension forpligter sig også til løbende at følge op over for forfatterne til sammenligninger, der ikke lever op til disse krav, for at få sammenligningerne justeret - subsidiært undgå gentagelser

Forsikring & Pension

Sagsnr. GES-2017-00173

DokID 372413

Appendix 1 – Forklarende tekst

Forsikring & Pension

Selskaberne skal benytte flg. tekst, jf. pkt. 5. Selskaberne kan dog vælge at udskifte følgende ord med synonymer efter eget valg:

Sagsnr. GES-2017-00173
DokID 372413

”Vi” (fx selskabsnavnet)

”Kunder” (fx ”medlemmer”)

”Prognose” (hvis selskabet normalt kalder prognosen noget andet)

”Udbetaling” (fx ”ydelse” eller ”pension”).

Endvidere kan selskabet vælge at omformulere afsnittet ”Risikoen afhænger af din alder”, hvis den fælles tekst ikke passer på selskabets produkter.

”Risiko er nødvendig for at få afkast

Vi investerer din opsparing i værdipapirer, fx obligationer, aktier, ejendomme m.m. Det gør vi for at få din opsparing til at vokse, så du kan få mest muligt udbetalt, når du skal på pension.

Når man investerer i værdipapirer, kan værdien af opsparingen svinge op og ned fra år til år. Det kaldes investerings*risiko*.

Se risikoen på din pensionsopsparing

For at gøre det nemmere for dig at forstå og sammenligne risikoen på din pensionsopsparing, bliver alle pensionsprodukter ”mærket” med et risikotal mellem 1,0 og 5,9:

- Risikotalle mellem 5,0 og 5,9 er den højeste risiko. Her kan din opsparing svinge meget op og ned i det næste år.
- Risikotalle mellem 1,0 og 1,9 er den laveste risiko. Her vil der være mindre udsving.

Se [her](#), hvor meget opsparingen kan stige eller falde i løbet af et år. [*Linker til F&P's hjemmeside.*]

Kortsigtet og langsigtet risiko

Der er to slags risiko, når man taler om pensionsopsparing. Den *kortsigtede risiko*, som viser, hvor meget værdien af din opsparing kan svinge op og ned i løbet af det næste år. Og den *langsigtede risiko*, som viser, hvor stor usikkerheden er på dine fremtidige udbetalinger, når du går på pension.

Risikotallet er kun udtryk for den kortsigtede risiko – altså hvor meget værdien af din opsparing kan stige eller falde *i løbet af det næste år*.

Følgende tekst skal først vises fra 1. januar 2020:

”Den langsigtede risiko på din fremtidige pensionsudbetaling kan du se i din prognose, som du finder på [[Link til ”Min pension”](#) eller lignende]. Her kan du både se din forventede udbetaling og usikkerheden på prognosen.”

Risikoen afhænger af din alder

Når risikoen er høj, er muligheden for afkast også høj. Derfor er der i de fleste pensionsordninger en høj risiko, når kunden er ung. Når man er ung, har man

lang tid til at genvinde eventuelle tab i de år, hvor de finansielle markeder udvikler sig negativt.

Når man bliver ældre, har man ikke så lang tid til at indhente et eventuelt tab. Derfor bliver risikoen i de fleste pensionsordninger mindre og mindre, efterhånden som kunden bliver ældre. ”

Forsikring & Pension

Sagsnr. GES-2017-00173

DokID 372413

Appendix 2 – Krav til risikoindhold i "høj", "mellem" og "lav" risiko og lignende

Forsikring & Pension

Sagsnr. GES-2017-00173

DokID 372413

Tabellen viser kravene til risikoindhold i henhold til henstillingens pkt. 7. Eksempelvis skal et produkt, der betegnes "mellem risiko" have et risikotal mellem 3,3 og 4,3 (begge inkl.) 20 år før pensionering. Risikotallet opgøres efter metoden i henstillingens pkt. 5.

År før/efter pensionering	Lav risiko		Mellem risiko		Høj risiko	
	Laveste	Højeste	Laveste	Højeste	Laveste	Højeste
35	1,0	3,6	3,7	4,5	4,6	5,9
34	1,0	3,6	3,7	4,5	4,6	5,9
33	1,0	3,6	3,7	4,5	4,6	5,9
32	1,0	3,6	3,7	4,5	4,6	5,9
31	1,0	3,6	3,7	4,5	4,6	5,9
30	1,0	3,5	3,6	4,5	4,6	5,9
29	1,0	3,5	3,6	4,5	4,6	5,9
28	1,0	3,5	3,6	4,5	4,6	5,9
27	1,0	3,5	3,6	4,5	4,6	5,9
26	1,0	3,5	3,6	4,5	4,6	5,9
25	1,0	3,4	3,5	4,4	4,5	5,9
24	1,0	3,4	3,5	4,4	4,5	5,9
23	1,0	3,4	3,5	4,4	4,5	5,9
22	1,0	3,3	3,4	4,3	4,4	5,9
21	1,0	3,3	3,4	4,3	4,4	5,9
20	1,0	3,2	3,3	4,3	4,4	5,9
19	1,0	3,2	3,3	4,2	4,3	5,9
18	1,0	3,1	3,2	4,2	4,3	5,9
17	1,0	3,1	3,2	4,1	4,2	5,9
16	1,0	3,0	3,1	4,0	4,1	5,9
15	1,0	3,0	3,1	4,0	4,1	5,9
14	1,0	2,9	3,0	3,9	4,0	5,9
13	1,0	2,8	2,9	3,7	3,8	5,9
12	1,0	2,7	2,8	3,6	3,7	5,9
11	1,0	2,6	2,7	3,5	3,6	5,9
10	1,0	2,5	2,6	3,4	3,5	5,9
9	1,0	2,5	2,6	3,3	3,4	5,9
8	1,0	2,4	2,5	3,2	3,3	5,9
7	1,0	2,3	2,4	3,0	3,1	5,9
6	1,0	2,2	2,3	2,9	3,0	5,9
5	1,0	2,1	2,2	2,8	2,9	5,9
4	1,0	2,1	2,2	2,7	2,8	5,9
3	1,0	2,0	2,1	2,6	2,7	5,9
2	1,0	1,9	2,0	2,5	2,6	5,9
1	1,0	1,9	2,0	2,4	2,5	5,9
0	1,0	1,8	1,9	2,3	2,4	5,9
-1	1,0	1,8	1,9	2,3	2,4	5,9
-2	1,0	1,7	1,8	2,2	2,3	5,9
-3	1,0	1,7	1,8	2,2	2,3	5,9
-4	1,0	1,7	1,8	2,1	2,2	5,9
-5	1,0	1,6	1,7	2,1	2,2	5,9